

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımındaki Fayda ve Yaşam Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Büşra Buse GÜLDÜR¹, Fatih YAŞARTÜRK²

¹ Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın, TÜRKİYE
<https://orcid.org/0000-0001-9603-7227>

² Bartın Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bartın, TÜRKİYE
<https://orcid.org/0000-0003-4934-101X>

Email: buseguldur@gmail.com, fatihyasarturk@gmail.com

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 19.05.2020 - Kabul: 26.11.2020)

Öz

Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmaya İstanbul Anadolu Yakası bölgesinde görev yapan Tuzla, Pendik, Kartal, Sultanbeyli, Maltepe, Ataşehir, Beykoz, Kadıköy, Üsküdar, Ümraniye ilçelerinden 130 kadın okul öncesi öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Ho (2008) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Akgül, Karaküçük ve Ertüzün (2018) tarafından yapılan “Rekreasyon Fayda Ölçeği (RFÖ)”, Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Köker (1991) ve Yetim (1991) tarafından yapılan “Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, SPSS 24.0 Paket programından faydalanılarak frekans, yüzde, ortalama, t-Testi ve Pearson Korelasyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularının, t-Testi sonuçlarında katılımcıların RFÖ ve YDÖ “medeni hal” değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Korelasyon testi sonuçlarında, “yaş” ve “aylık gelir düzeyi” değişkenlerine göre RFÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında anlamlı ilişki tespit edilmezken, yaşam doyum düzeyleri ile düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Benzer şekilde “meslek yılı” değişkenine göre RFÖ toplam puan ve alt boyutlarında anlamlı ilişki bulunmamış ($p>,05$), yaşam doyum düzeyleri düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ayrıca RFÖ ve alt boyutları ile YDÖ arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda düşük düzeyde ve pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerin medeni hal durumunda rekreasyon faaliyetlerinden fayda ve yaşam doyum düzeylerinde farklılık olmadığı, yaş, aylık gelir ve meslek yılının artmasıyla yaşam doyum düzeyinin arttığı söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerin rekreasyon faaliyetleri sonrasında elde edilen fiziksel, psikolojik ve sosyal faydanın yaşam doyum düzeyini de olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmenleri, Rekreasyon faydaları, Yaşam doyum

Examination of Relation Between Life Satisfaction Level and Benefits of Participation to Leisure Activities of Pre-School Teachers

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between benefit and life satisfaction levels in preschool teachers' participation in recreational activities. 130 female preschool teachers from Tuzla, Pendik, Kartal, Sultanbeyli, Maltepe, Ataşehir, Beykoz, Kadıköy, Üsküdar and Ümraniye districts who work in the Anatolian Side of Istanbul participated voluntarily in the study. The personal information form prepared by the researchers as a data collection tool, The "Leisure Benefit Scale (LBS)" developed by Ho (2008) and adapted into Turkish by Akgül, Karaküçük and Ertüzün (2018), "The Satisfaction with Life Scale (SWLS)" developed by Diener, Emmons, Larsen, and Griffin (1985) and adapted into Turkish by Köker (1991) and Yetim (1991) was used. In the analysis of the data, frequency, percentage, mean, t-test and Pearson Correlation analyzes were used by using the SPSS 24.0 Package program. No significant difference was found in the t-test results of the research findings according to the "marital status" variable of the participants in LBS and SWLS ($p > 0,05$). In the correlation test results, while there was no significant relationship between the variables of "age" and "monthly income level" in terms of LBS total score averages and sub-dimensions, a low and positive relationship was found with life satisfaction levels ($p < 0,05$). Similarly, there was no significant correlation between the LBS total score and its sub-dimensions according to the "professional year" variable ($p > 0,05$), life satisfaction levels were found to be low and positively correlated ($p < 0,05$). In addition, as a result of the correlation analysis between LBS and its sub-dimensions and SWLS, a low level and positive relationship was found ($p < 0,05$). As a result of the study, it can be said that there is no difference in the marital status of preschool teachers in terms of benefit from recreational activities and life satisfaction levels and satisfaction increases with increasing age, monthly income and professional years. We can say that the physical, psychological and social benefits obtained after the recreational activities of preschool teachers affect the life satisfaction level positively.

Keywords: Pre-school teachers, Leisure benefits, Life satisfaction

Giriş

Günümüzde zaman kavramının önem kazanmasıyla birlikte serbest zamanı verimli ve etkin değerlendirme konusunda birçok araştırma yapılmaktadır. Yapılan araştırmaların sonucunda toplumdaki her birey gibi okul öncesi öğretmenlerinin de serbest zaman faaliyetlerinde sağladığı kazanım ve tecrübe sonucunda fayda sağlanmakta ve yaşam kalitesi üzerinde olumlu yönde gelişmeler meydana gelmektedir.

Serbest zaman kavramı, bireylerin gönüllü olarak katılabilecekleri etkinlikleri içeren zaman dilimi olarak açıklanmaktadır (Daniel vd., 2008). Serbest zamanın iyi değerlendirilmesi; kişinin kendini ifade etmesini, yaratıcılığı geliştirmesini, yeni deneyimler kazanmasını, toplumsal çevresini geliştirmesini ve üretkenliğini artırmasını sağlar. Serbest zamanın mantıklı şekilde kullanılması bir gelişmişlik ve eğitim sonucudur (Kılbaş, 2004). Başka bir deyişle, bireylerin özgür hissettiği ve kendilerini ifade edebildiği zaman dilimidir (Henderson ve Bialeschki, 2007). Serbest zaman, genellikle mutluluk, eğlence, doyum gibi pozitif kavramlar içerisinde ve olumlu bir yaşam tarzını meydana getirilebilecek etken olarak görülmektedir (Stebbins, 2011). Serbest zaman etkinlikleri kültürel ve ekonomik kalkınmayı hızlandırdığı, çalışma verimini artırdığı, eğitimi ve akademik başarıyı desteklediği için önem arz etmektedir.

Rekreasyon kavramı, bireylerin ya da toplumsal kümelerin serbest zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Karaküçük, 1999). Rekreasyon, insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan zaman diliminde gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir (Hazar, 2003). Rekreasyon, doyum, haz ve eğlence amacıyla gönüllü olarak seçilen ve genellikle serbest zamanlarda gerçekleştirilen aktiviteler ve tecrübeler olarak tanımlanmaktadır (Horner ve Swarbrooke, 2005). Rekreasyon etkinlikleri insanlara sosyalleşme, sağlıklı yaşam, kişisel gelişim ve yaşamdan doyum elde etme gibi fayda sağladığını söylenebilir.

Doyum ise beklenti, gereksinim, istek ve dileklerin karşılanmasıdır. Yaşam doyumu, bir insanın beklentileriyle (ne istediği), elinde olanların (neye sahip olduğu) karşılaştırılmasıyla elde edilen durum ya da sonuçtur. Yani kişinin beklentilerinin, gerçek durumla kıyaslanmasıyla ortaya çıkan sonucu ifade eder (Özer ve Karabulut Özsoy, 2003). Yaşam doyumu, bireyin kendisi ve yaşamıyla ilgili gerçekleşmesini istedikleriyle var olanların karşılaştırılması ile elde edilen durum ya da sonuç olarak aktarılmaktadır (Neugarten vd., 1961). Yaşam doyumu, genel olarak kişinin tüm yaşamını ve bu yaşamın çok çeşitli boyutlarını içermektedir. Yaşam doyumu denildiğinde, belirli bir duruma ilişkin doyum değil, genel olarak tüm yaşantılardaki doyum anlaşılır. Yaşam doyumu, mutluluk, moral ve iyi olma halini ifade eder (Vara, 1999; Özer ve Karabulut Özsoy, 2003). Dolayısıyla okul öncesi öğretmenlerin mesai dışında katılım sağladığı serbest zaman faaliyetlerinden elde edilen faydanın yaşam doyumuna da yansıtacağı ve mesleğinde performansını da olumlu yönde etkileyeceğini belirtebiliriz.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim verdiği yaş grubunun hassas bir dönem içinde olması hem rekreasyonel faaliyetlerin fayda düzeyi hem de yaşam doyumunun sağlanmasında diğer meslektaşlarına göre farkındalık oluşturması gerekmektedir. Çünkü okul öncesindeki çocuklar sevgi ve ilgiye ihtiyaç duyma konusunda diğer yaş grubundaki çocuklara göre daha hassas süreçte bulunmaktadır. Bu yüzden aileler çocuklarının mutlu, bilgili, üreten, edindiği bilgiyi aktaran ve aktif faaliyetler gösteren öğretmenlerden eğitim almasını istemektedir. Serbest zamanını etkili bir şekilde geçiren öğretmenlerin hayatlarından zevk aldığı, huzurlu olduğu,

yaşama daha pozitif, üretken baktığı ve öğrencilerin hayal güçlerini geliştireceği ön görülmektedir. Okul öncesi öğretmenin içinde bulunduğu faaliyetler sonucunda yaşam doyumu olumlu yönde etkilenecek ve çocuklar üzerinde daha etkin ve başarılı olacaktır.

Araştırmamız itibariyle rekreasyonel faaliyetleri verimli değerlendiren bireyler bu etkinliklerde fayda elde edilebilecek ve sonucunda yaşam doyumu yükselecektir. Bu durum sonucunda ise okul öncesi öğrencileri üzerinde daha başarılı bir eğitim-öğretim gerçekleştirecektir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Okul öncesi öğretmenlerin okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi amacıyla araştırmanın modeli olarak ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İslamoğlu ve Alınacı (2014) tarama modelini, evren hakkında genel bir yargıya varabilmek için, evrenin tümü ya da temsil ettiği düşünülen bir örneklem üzerinde araştırma yapılması olarak açıklamaktadır. Büyükoztürk vd., (2009) ise bir durum ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin veya ilgi, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği çalışmalar olarak tanımlamaktadır. Karasar (2014) ilişki tarama modelini iki ya da daha fazla sayıdaki değişkenin birlikte değişim varlığını, yönünü ve şiddetini belirlemeye çalışılması olarak tanımlamaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, İstanbul ilinde çalışan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise, İstanbul Anadolu Yakası Tuzla, Pendik, Kartal, Sultanbeyli, Maltepe, Ataşehir, Beykoz, Kadıköy, Üsküdar, Ümraniye ilçelerinde çalışan 130 kadın ($Ort_{yaş} = 31,66 \pm 6,64$) okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda katılımcılara yönelik yaş, medeni durum, meslek yılı, aylık gelir düzeyi ve günlük serbest zaman süresi gibi sorular yer almaktadır.

Rekreasyon Fayda Ölçeği (RFÖ) bireylerin rekreasyon faaliyetlerinde fayda düzeylerini belirlemek amacıyla Ho (2008) tarafından geliştirilen ve Akgül, Karaküçük ve Ertüzün (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Rekreasyon Fayda Ölçeği 24 madde ve “fiziksel faydalar, psikolojik faydalar ve sosyal faydalar” olmak üzere 3 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipi ölçme aracıdır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 125 ve en düşük puan 25 olarak belirlenirken geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach’s Alpha değeri .83 olup üç alt boyut için ise iç tutarlılık katsayıları .80-.86 arasında değişmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin Türk popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir (Akgül, Ertüzün ve Karaküçük, 2018). Bu çalışmada yapılan analiz sonuçlarında ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .91, ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları ise fiziksel fayda .81, psikolojik fayda .81 ve sosyal fayda .88 olarak hesaplanmıştır.

Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) yaşamdan alınan genel doyumunu ölçmek amacıyla Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Köker (1991) ve Yetim (1991) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yaşam Doyum Ölçeği 5 madde ve tek boyuttan oluşan 7'li likert tipi ölçme aracıdır. Ölçekte her madde 1-7 arasında puanlanmakta ve 7-35 arasında bir toplam puan elde edilmekte, yüksek puanlar yaşam doyumunun yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçeğin madde sayısı az olmakla birlikte, orijinalini geliştiren Diener vd., (1985) ölçeğin güvenirlik katsayısını .87, ölçüt bağımlı geçerliğini ise .82 olarak tespit etmiştir (Pavot vd., 1991). Köker (1991) ölçeğin üç hafta arayla uygulanan test tekrar test tutarlılık katsayısının .85 olduğunu belirlemiştir. Yetim (1991) 200 katılımcıdan oluşan örneklem üzerinde yaptığı araştırma sonucunda, ölçeğin genel güvenirlik katsayısını .75 olarak bulmuştur. Bu çalışmada yapılan analiz sonuçlarına göre ölçek iç tutarlılık katsayısının .84 olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine yönelik yapılan Skewness-Kurtosis ve Kolmogorov-Smirnov testleri sonrası verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendiği için parametrik testler kullanılmıştır. Dolayısıyla verilerin analizinde betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t-Testi ve Pearson Korelasyon analizleri kullanılmıştır. Ayrıca, ölçeklerin güvenilirliklerinin tespit edilebilmesi için Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların demografik değişkenlere göre tanımlayıcı istatistik sonuçları

		N	%
Medeni Hal	Evli	74	56,9
	Bekâr	56	43,1
	N	\bar{x} (Ort.)	Ss
Yaş	130	31,65	6,64
Aylık Gelir	130	3170,38	1205,92
Meslek Yılı	130	8,03	6,39
Günlük Serbest Zaman(saat)	130	2,65	1,53

Katılımcıların, medeni hali %56,9'u evli, %43,1'i bekar olarak yer almaktadır. Ayrıca yaş ortalaması 31,65, aylık gelir düzeyi 3170,38 TL, meslek yılı 8,03 yıl ve günlük serbest zaman süresi 2,65 saat olduğunu belirten bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların medeni hal değişkenine göre RFÖ ve YDÖ arasındaki t testi sonuçları

	Medeni Hal	N	Ort.	Ss	t	sd	p
Fiziksel Fayda	Evli	74	4,31	2,53	,388	128	,699
	Bekâr	56	4,27	2,45			
Psikolojik Fayda	Evli	74	4,35	2,44	1,064	128	,289
	Bekâr	56	4,26	2,45			
Sosyal Fayda	Evli	74	4,13	2,52	-,148	128	,882
	Bekâr	56	4,14	2,51			
RFÖ	Evli	74	4,26	2,40	,495	128	,621
	Bekâr	56	4,23	2,39			
YDÖ	Evli	74	4,92	2,42	1,388	128	,067

Bekâr 56 4,78 2,53

Katılımcıların, medeni hal durumu değişkenin t-Testi sonuçlarında RFÖ ve alt boyutları ile YDÖ toplam puan ortalamaları ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 3. Yaş değişkenine göre RFÖ alt boyutları ve YDÖ korelasyon analizi sonuçları

		Fiziksel Fayda	Psikolojik Fayda	Sosyal Fayda	RFÖ	YDÖ
Yaş	r	,115	,078	-,060	,052	,121*
	p	,192	,378	,500	,560	,026

* $p<0,05$

Katılımcıların, yaş değişkeni ile RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Yaş değişkeni ile YDÖ arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4. Serbest zaman etkinliklerine günlük katılım süresi değişkenine göre RFÖ alt boyutları ve YDÖ korelasyon analizi sonuçları

		Fiziksel Fayda	Psikolojik Fayda	Sosyal Fayda	RFÖ	YDÖ
Serbest Zaman Etkinliklerine Katılma (Günlük/Saat)	r	-,045	-,030	-,076	-,004	,193*
	p	,613	,739	,392	,960	,012

* $p<0,05$

Katılımcıların, serbest zaman etkinliklerine günlük katılım süresi değişkeni ile RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Serbest zaman etkinliklerine günlük katılım süresi değişkeni ile YDÖ arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 5. Aylık gelir değişkenine göre RFÖ alt boyutları ve YDÖ korelasyon analizi sonuçları

		Fiziksel Fayda	Psikolojik Fayda	Sosyal Fayda	RFÖ	YDÖ
Aylık gelir	r	,120	-,026	-,120	-,011	,287*
	p	,174	,769	,174	,900	,008

* $p<0,05$

Katılımcıların, aylık gelir değişkeni ile RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Aylık gelir değişkeni ile YDÖ arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 6. Meslek yılı göre RFÖ alt boyutları ve YDÖ korelasyon analizi sonuçları

		Fiziksel Fayda	Psikolojik Fayda	Sosyal Fayda	RFÖ	YDÖ
Meslek yılı	r	,149	,066	-,113	,039	,104*
	p	,090	,454	,200	,664	,032

*p<0,05

Katılımcıların, meslek yılı değişkeni ile RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05). Meslek yılı değişkeni ile YDÖ arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 7. RFÖ ve YDÖ puanları arasındaki korelasyon analizi sonuçları

		Fiziksel Fayda	Psikolojik Fayda	Sosyal Fayda	RFÖ
YDÖ	r	,289*	,234*	,296*	392*
	p	,007	,011	,006	,001

*p<0,05

Katılımcıların, RFÖ alt boyutları ve YDÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan analizi sonucunda YDÖ ile “fiziksel fayda”, “psikolojik fayda” ve “sosyal fayda” alt boyutları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde RFÖ ile orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p<0,05).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarındaki fayda ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu bölümde analiz sonuçlarına göre ortaya çıkan bulgular ve literatürde yer alan bilgilerle karşılaştırılarak yordanmaya çalışılmıştır.

Medeni hal değişkenine göre RFÖ toplam puan ve alt boyutları ile YDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Benzer şekilde Kocaer (2018) Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adayları üzerinde yaptığı araştırmada medeni hal değişkenine göre anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Dolayısıyla medeni hal durumunun rekreasyon faaliyetlerinden elde edilen fayda düzeyine etki etmediğini söylenebilir. Günaçtı (2014) beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam doyumunu ve serbest zamana yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yaptığı çalışmada medeni durum değişkenine göre YDÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını bulmuş, bekâr katılımcıların ölçekten aldıkları puan ortalamaları, evli katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dal (2015) yaptığı araştırmada ise yaşam doyumunun medeni durum değişkenine göre evli olan bireylerin yaşam doyumlarının, bekâr/dul olan bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde yaşam doyumunun medeni hal durumu üzerinde farklılık gösterdiği fakat çalışmamızda yer alan okul öncesi öğretmenlerin yaşamdan elde ettiği doyumun evli

veya bekar bireylerde yüksek ortalamada olması farklılık olmamasının nedeni olduğu söylenebilir.

Yaş değişkenine göre RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda anlamlı ilişki tespit edilmezken ($p>0,05$), YDÖ ile düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Kocaer (2018) beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adayları üzerinde yaptığı çalışmada yaş değişkeni ile rekreasyon fayda ölçeği arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Yalçınkaya (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada fiziksel, psikolojik ve sosyal fayda alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Bu sonucun örneklem grubumuzda yer alan okul öncesi öğretmenlerin belirli bir doygunluğa, tecrübeye ulaşması ve yakın yaş aralığında olması rekreasyon faaliyetlerinden elde edilen fayda düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılık olmamasının nedeni olarak açıklanabilir. Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman (2005) teknik öğretmenler üzerinde yaptığı araştırma, Receptoğlu (2013) ve Toy'un (2015) araştırmaları çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Şahin ve Sarıdemir (2017) öğretmenlerin yaşam doyumuna yönelik yaptığı çalışmada yaş ile yaşam doyum arasında ilişki tespit etmiştir. Ayrıca Kara vd., (2018) yaş ile yaşam doyumunu arasında negatif yönde bir ilişki tespit etse de literatürde yer alan çalışmalar yaşın artmasıyla yaşam doyumunun da arttığı üzerine sonuçların bulunduğu ve örneklem grubumuzdaki öğretmenlerin yaşı arttıkça yaşamdan alınan doyum ve mutluluk düzeyini doğrudan etkilediğini söyleyebiliriz.

Serbest zaman etkinliklerine günlük katılım süresi değişkenine göre RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda anlamlı ilişki tespit edilmezken ($p>0,05$), YDÖ ile düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Karaküçük vd., (2019) yaptığı çalışmada günlük serbest zaman süresi ile rekreasyon fayda düzeyi arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Benzer şekilde Kocaer (2018) çalışmasında günlük serbest zaman süresi ile rekreasyon fayda ölçeği arasında ilişki tespit etmemiştir. Literatürde yer alan çalışmalar bulgularımız ile benzerlik göstermektedir. Okul öncesi öğretmenlerin rekreatif etkinliklere katılımı yaşam doyum düzeylerini de olumlu etkilemektedir. Dolayısıyla serbest zaman faaliyetlerine katılım sağlayan okul öncesi öğretmenlerinin mutluluk ve yaşamdan aldığı doyum düzeyinin artmasıyla meslek hayatına olumlu yönde etki edeceği söylenebilir.

Aylık gelir düzeyi değişkenine göre RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda anlamlı ilişki tespit edilmezken ($p>0,05$), YDÖ ile düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Karaküçük vd., (2019) çalışmasında gelir düzeyi ile fiziksel ve sosyal fayda ile rekreasyon fayda ölçeği arasında anlamlı farklılık tespit etmezken, psikolojik fayda arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Dergance vd., (2003) yaptıkları çalışmada gelir düzeyi ile rekreasyonel açıdan fiziksel aktivite yapan bireylerin elde edilen fayda düzeyine doğrudan bir etkisi olmadığını belirtmiştir. Fakat Yalçınkaya (2019), Durhan ve Karaküçük (2017), ve Ayhan ve Özel (2020) yaptıkları çalışmada gelir düzeyi ile rekreasyon fayda ölçeği ve alt boyutları arasında anlamlı ilişki tespit etmiştir. Ayrıca Heintzman (2009) rekreasyon fayda durumunun psikolojik açıdan Yueh (2012) ise sosyal açıdan daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışkan, Yasul ve Ulaş (2017) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada gelir düzeyinin yaşam doyumunu üzerinde önemli bir etken olduğunu belirtirken Kara vd., (2018) araştırmalarında gelir durumu iyi olan beden eğitimi öğretmeni adaylarının orta ve düşük olanlara göre yaşam doyumunun daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

Chow (2005), Tuzgöl Dost (2006) ve Paolini, Yanez ve Kelly (2006) yapmış oldukları araştırmalarda, aile ekonomik durumunun bireylerin ihtiyaçlarını karşılayabilmelerinde olumlu yönde etkilediği ve yaşam doyumunu da arttığını sonucuna ulaşmışlardır. Literatürde yer çalışmalar ve bulgularımız doğrultusunda aile gelir düzeyinin yaşamdan alınan doyum düzeyini arttığını söylenebiler.

Meslek yılı değişkenine göre RFÖ ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda anlamlı ilişki tespit edilmezken ($p>0,05$), YDÖ ile düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Kocaer (2018) çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yılı ile rekreasyon fayda ölçeği arasında anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman (2005) teknik öğretmenlerin analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin hizmet yılı ile yaşam doyum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerin RFÖ alt boyutları ve YDÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda “fiziksel fayda, psikolojik fayda, sosyal fayda ve rekreasyon fayda ölçeği” arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum bireylerin rekreasyon faaliyetleriyle yaşamdan alınan doyumun artması ve benzer şekilde rekreasyonun fiziksel, psikolojik ve sosyal düzeyde fayda sağladığı sonucuna ulaşılabilir. Kuo (2013) yaptığı çalışmada rekreasyon fayda düzeyinin yaşam kalitesini doğrudan etkilediğini ve doyum elde edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Chen, Cheng ve Lin (2013) ortaokul öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda ile mutluluk düzeyi arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerin serbest zaman faaliyetlerinden elde ettiği faydanın yaşam doyumunu etkilediği ve öznel iyi oluş veya başarılarına da katkı sağladığı söylenebilir. Diğer bir deyişle rekreatif etkinlerinin yaşam doyumunu geliştirdiği ve bu etkinliklerden fayda sağlanabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

- Okul öncesi öğretmenlerine serbest zaman etkinlikleri ve sonrasında fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan birey üzerinde meydana gelen olumlu gelişmeler hakkında bilgi verilerek uygulamalara katılımları artırılabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam doyumunun yüksek tutulması gerekliliği sonucunda aile hayatını etkileyeceği gibi meslek hayatına da doğrudan yansarak okuldaki iş tutumu ve performansının öğrencilerin gelişimi üzerinde kalıcı izler yaratacağı unutulmamalıdır.
- Okul öncesi öğretmenleri olduğu gibi sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri üzerinde de aynı çalışma yapılabilir ve arasındaki farklılıklar tartışılarak literatüre katkı sağlanabilir.

**Bu çalışma, 2. Uluslararası Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.*

KAYNAKLAR

Akgül, B. M., Ertüzün, E. & Karaküçük, S. (2018). Rekreasyon Fayda Ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 25-34.

Avşaroğlu, S., Deniz, M. E. & Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129.

Ayhan, B. & Özel, B. (2020). Examining the relationship between leisure attitude and life satisfaction levels of university students. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(3), 154-166.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. (4. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Chen, C. C., Cheng, H. C. & Lin, Y. S. (2013). The relationship among leisure involvement, leisure benefits, and happiness of elementary schoolteachers in Tainan county. *International Research in Education*, 1(1), 29-51.

Chow, H. P. H. (2005). Life satisfaction among university students in a Canadian Prairie City: a multivariate analysis. *Social Indicators Research*, 70, 139-150.

Çalışkan, F. E., Yasul, F. A. & Ulaş, H. A. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal değer algıları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Education Sciences*, 12(4), 133-146.

Dal, E. (2015). Kadınlardaki duygusal zeka düzeyi ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Daniel, D. M., Army, R. H. & Nancy, B. R. (2008). Kraus' recreation and leisure in modern society. (8th Edition). Boston: Jones and Barlett Publishers.

Dergance, J. M., Calmbach, W. L., Dhanda, R., Miles, T. P., Hazuda, P. H. Mouton, C. P. (2003). Barriers to and benefits of leisure time physical activity in the elderly: differences across cultures. *Journal of the American Geriatrics Society*, 51(6), 863-868.

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

Durhan, T. A., & Karaküçük, S. (2017). Çocuklarıyla baby gym aktivitelerine katılan ebeveynlerin rekreasyon fayda düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 43-53.

Günaçtı Atasoy, D. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam doyumu düzeyleri ve serbest zamana yönelik tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Hazar, A. (2003). Rekreasyon ve animasyon. (2. Baskı). Ankara: Detay Yayınları.

Heintzman, P. (2009). The spiritual benefits of leisure. *Leisure/Loisir*, 33(1), 419-445.

Henderson, K. A. & Bialeschki, M. D. (2007). Leisure and active lifestyles: research reflections. *Leisure Sciences*, 27(5), 355-365.

Ho, T. K. (2008). A study of leisure attitudes and benefits for senior high school students at Ping-Tung city and country in Taiwan. Unpublished doctoral dissertation, United States Sports Academy, Daphne, AL.

Horner, S. & Swarbrooke, J. (2005). *Lesiure marketing a global perspective*. London: Elsevier Butterworth-Heinemann.

İslamoğlu, A. H. & Alnıaçık, Ü. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (4. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Kara, F., Gürbüz, B., Küçük Kılıç, S. & Öncü, E . (2018). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman sıkılma algısı, yaşam doyumu ve sosyal bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 6(12), 342-357.

Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon serbest zamanları değerlendirme*. (3.Baskı). Ankara: Gazi Kitapevi.

Karaküçük, S., Durhan Ayyıldız, T., Akgül, M. B., Aksin, K. & Özdemir, S. A. (2019). Oryantiring sporcularında ekosentrik, antroposentrik, antipatik yaklaşımların rekreasyon fayda ile ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1263-1288.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılbaş, Ş. (2004). *Rekreasyon boş zamanı değerlendirme*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Kocaer, G. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bartın ili örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Köker, S. (1991). Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kuo, C. T. (2013). Leisure involvement, leisure benefits, quality of life, and job satisfaction. *International Review of Management and Business Research*, 2(2), 421-428.

Neugarten, B.L., Neugarten, B.L., Havighurst, R. J. & Tobin, S. S. (1961). The measurement of the life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16, 134-143.

Özer, M. & Özsoy Karabulut, Ö. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumu. *Turkish Journal of Geriatrics*, 6(2), 72-74.

Paolini, L., Yanez, A. P. & Kelly, W. E. (2006). An examination of worry and life satisfaction among college students. *Individual Differences Research*, 4(5), 331-339.

Pavot, W., Diener, E., Colvin, C. R. & Sandvik, E. (1991). Further validation of the satisfaction with life scale: evidence for the cross-method convergence of wellbeing measures. *Journal of Personality and Assessment*, 57(1), 149-161.

Recepoğlu, E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam doyumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı(1)*, 311-326.

Stebbins, R. A. (2011). *The idea of leisure*. (1st Edition). New York: Transaction Publishers.

Şahin, Yüksel F. & Sarıdemir, T. (2017). Okul müdürlerinin liderlik stillerine göre öğretmenlerin yaşam doyumlarının ve evlilik doyumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(1), 391-425.

Toy, A. B. (2015). Serbest ve grekoromen stil güreşçilerin hedef yönelimi ve yaşam doyumunu ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.

Tuzgöl Dost, M. (2006). Subjective well-being among university students. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 188-197.

Vara, Ş. (1999). Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyumunu ve genel yaşam doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yalçınkaya, N. (2019). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon fayda algıları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

Yetim, Ü. (1991). Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumunu. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yueh, J. K. (2012). The relationship between leisure involvement of remote control plane activities and leisure benefits. Unpublished Master Thesis, University of the Great Leaf, School of Management, Taiwan.